Les bombes incendien les estacions de Girona i Figueres

El 30 de gener de 1939 plou. L'aigua xopa la vestimenta i dificulta sobre manera la fugida dels republicans

Les bombes incendien les estacions de Girona i Figueres

L'avi de José María Aznar, Manuel Aznar, diu en una crònica de febrer de 1939 que els republicans volen allargar la guerra perquè esperen una hecatombe mundial que els permeti recuperar el poder, però en realitat a la frontera milers de persones tenen pressa, molta pressa per creuar la ratlla i salvar-se de les represàlies dels militars colpistes.

DANIEL BONAVENTURA | GIRONA

El comunicat de guerra del 29 de gener del 1939 diu: "Actividad de la aviación.- Ayer fueron bombardeados los objetivos militares de los puertos de Gandía y Denia, y hoy lo han sido los de las estaciones ferroviarias de Gerona y Figueras; el aeródromo de Figueras, en el que se alcanzó de lleno un hangar, provocando violentos incendios, y el de Celrá, alcanzando el objetivo y varios ratas que en aquel momento estaban despegando".

I és que la guerra també és ideològica i també es guanya en els mitjans de comunicació. Un contrast com el del dia i la nit separa les cròniques d'un i altre bàndol. El periodista Manuel Aznar, avi de qui seria president del Govern espanyol de 1996 a 2004, José María Aznar, publica el 3 de febrer de 1939 a La Vanguardia Española en qualitat de col·laborador una proclama triomfalista sobre el que anomena "las victoriosas tropas de Franco", basada en els fets esdevinguts ara fa 75 anys.

L'article, de to casernari, titulat La ofensiva de Franco hacia la frontera franco-española se desarrolla con gran amplitud y velocidad, a més de donar notícia de les dificultats que els soldats troben en l'avenç pels cims nevats de la serra del Cadí, retreu els actes bèl·lics als republicans: "(...) la invasión de la provincia de Gerona por el Tordera y por la línea de Hostalrich sitúa a los elementos avanzados del Ejército de Franco a una veintena de kilómetros de la heroica y tradicional ciudad del Nordeste de Cataluña. Sería la ocasión propicia de tirar los fusiles al suelo, levantar los brazos y encomendarse a la generosidad y a la justicia del Caudillo. Yo no recuerdo guerra alguna en que la sangre de los soldados haya sido vertida con menos justificación y con menor gallardía. Estaba reservado a los rojos violarlo todo; hasta los conceptos más elementales de la consideración y del honor de las armas".

Manuel Aznar ha estat vinculat al Partit Nacionalista Basc i com a periodista acumula una llarga experiència i està ben relacionat. No s'equivoca en aquesta mateixa crònica quan, a pocs mesos de l'esclat de la Segona Guerra Mundial (1939-45), especula amb l'adveniment d'una "immensa hecatombe", i raona que els "rojos", ja sense cap esperança, s'entesten a allargar les hostilitats perquè esperen "poder mantener la lucha si sobreviene una inmensa hecatombe capaz de arrassar hasta los últimos vestigios de la civilización occidental".

Efectivament, com anys més tard escriuria l'historiador Pierre Vilar al llibre La guerra civil espanyola, la conjuntura internacional reprodueix a l'any 1939 les divisions espanyoles, i és ben difícil, en aquestes dates, de ser "antifeixista i anticomunista alhora". I la impossibilitat de simpatitzar per una tercera via encara durarà moltes dècades: "El 1945, el manteniment de Franco al capdavant d'Espanya serà el primer acte de ?'guerra freda'", conclou Vilar, que situa amb aquesta oració el conflicte espanyol en la conjuntura internacional.

La vinculació dels franquistes amb les potències de l'Eix es fa evident amb les pàgines senceres que diaris com La Vanguardia Española dediquen, tal dia com avui 75 anys enrere, al "gran discurso" de Hitler "ante el Reichstag", a Berlín. "Constantemente, la multitud daba entusiastas vítores al régimen nacionalsocialista, cuyo advenimiento se commemora hoy, y a su fundador y caudillo, Adolf Hitler". El cronista, que fa notar la presència de l'ambaixador d'Espanya a la tribuna del cos diplomàtic, reprodueix fragments llarguíssims entre cometes del discurs del cap mundial dels nazis, amb perles com aquesta: "Para la ocupación de los resortes del mando del Estado y del Partido, la actitud moral y el carácter prevalecen sobre las capacidades científicas y llamadas intelectuales".

Però la voluntat republicana d'esperar un cataclisme mundial que permeti foragitar Franco per recuperar el poder al govern de Madrid i restituir la Generalitat de Catalunya no és l'única raó per perllongar els combats.

Escriptors que viuen el drama de l'exili, com Frederica Mont?seny, ministra de Sanitat de la República -primera dona ministra a l'Estat espanyol- ofereix al llibre Cent dies de la vida d'una dona (1939-1940) una visió apocal·líptica del pas de la frontera i els impediments de les autoritats franceses: "Recordo aquesta terrible visió d'un gran grup de ferits rebutjats. Els senegalesos [tropa francesa de soldats africans], amb porres a les mans, els pegaven. La massa humana, cridant i plorant, fugia per evitar els cops. Els que queien a terra, eren trepitjats sense cap pietat. Els negres pegaven amb salvatgeria, sense compassió, fent córrer els coixos, fent cridar de dolor els ferits a l'espatlla o dels braços. I així empenyent-los fins a retornar-los a Espanya".

L'administració francesa espera atendre de 20.000 a 30.000 persones, però en compareixen més de 450.000. Els francesos retardaran fins a l'últim moment l'obertura de la frontera, i no allotjaran pas els exiliats en hotels i balnearis.

La diferència de to entre els escrits d'un i altre bàndol perdurarà durant tota la dictadura, si és que el seu rastre no es pot seguir encara avui. El pedagog de Ribes de Freser Joan Triadú (1921-2010) deixarà escrit com veia la Universitat del primer any del franquisme: "Amb un company vam anar a matricular-nos a l'Escola Normal, però només entrar a secretaria ens va rebre un home que menjava pa amb sardina sobre la taula i ens va dir: 'Hola, pollos', i nosaltres vam deixar-ho córrer".

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/comarques/2014/01/30/bombes-incendien-estacions-girona-figueres/654081.html?utm_source=rss